

לי זה לא יקרה?

מי צריך תזכורת בעיצומו של יום-הכיפורים לא להתנהג כמו המצריים?

התרחיש הסביר

לפני כמה שנים נערך בישראל סקר שגילה עד כמה אנשים מאמינים שישנם דברים מסוימים שלא יקרו להם לעולם.

40% מהישראלים מאמינים שמקרה של טביעה חלילה הוא דבר שלא יארע להם לעולם. כשזה מגיע לתאונת דרכים לא-עלינו שזה אירוע שקשה יותר לשלוט בו המספרים יורדים, אבל עדיין 30% מאמינים ש'לי זה לא יקרה'.

מקרה של פריצה לתוך הבית, שזה עוד יותר מצוי בישראל המספרים יורדים יותר, ועדיין 21% סבורים שלהם זה לא יקרה. 64% לא דואגים מפריצה לתוך המחשב האישי מאותה הסיבה, ולדעתם הסיכוי שתמונות או סרטונים שלהם יודלפו ויופצו לרשת האינטרנט דומה לסיכוי להתרסק עם מטוס. מאידך, יש דברים שאנשים דווקא כן מאמינים שזה יקרה להם. תנחשו מה? 35% מהישראלים מאמינים שהם יזכו בלוטו! [?](#)

פסיכולוגים מסבירים שהגישה הזאת 'לי זה לא יקרה', נובעת מאחד הצרכים הבסיסיים שלנו להרגיש שליטה על חיינו, ולצמצם את אי הוודאות. מכיוון שאנחנו רוצים להרגיש טוב, אנו מפעילים מנגנונים פסיכולוגיים שמסייעים לנו בכך, אלא שחלק מהמנגנונים האלה הם בעצם עיוות של המציאות. אנחנו מרגישים שאנחנו יודעים איך להתנהל, ואז מאמינים כי לא יקרו לנו דברים שאנו לא רוצים שיקרו, אלא שבחיים הרבה פעמים דברים אכן מתרחשים, וכל פעם אנו מופתעים מחדש.

יום-הכיפורים במקדש

השבוע אנו קוראים שתי פרשיות: אחרי-קדושים. פרשת אחרי מתחילה

במילים "אחרי מות שני בני אהרן", שמתו כתוצאה מכך שנכנסו לקודש הקודשים בלי רשות. ואז התורה מיד ממשיכה שמה יצווה את אהרן "ואל יבא בכל עת אל הקודש". אומר רש"י: "ומדרשו: לא יבוא כי אם בענן הקטרת ביום הכיפורים" (אחרי טז, ב). התורה מזהירה כאן שרק ביום הקדוש ביותר בלוח השנה היהודי ורק לאדם הקדוש ביותר בעם היהודי מותר להיכנס למקום הקדוש ביותר בעולם ☞ קודש הקדשים.

התורה גם נותנת הוראות ברורות איזה בגדים הוא אמור ללבוש: עליו ללבוש בגדי פשתן בלבד שאין בהם שום ערבוב של זהב או כל דבר אחר. בנוסף לכך, לפני שהוא נכנס למקום הקדוש עליו לטבול במקווה. וכמו שרש"י אומר כאן שביום-הכיפורים הכהן הגדול טבל במקווה חמש פעמים!

לאחרי זה מסופר על "שני השעירים", שאחד מוקרב לה' והשני נשלח לעזאזל. הביטוי באנגלית Skape goat מגיע מפרשת השבוע.

וכשהוא נכנס לפני ולפנים, צריך הכהן להיכנס עם כף מלאה קטורת. בעת כניסתו לאף אחד אחר אסור היה להימצא בתוך הבניין של בית-המקדש.

ואז התורה עוברת להורות לכל עם ישראל מה עלינו לעשות ביום הכיפורים, כמו שאנו אכן עושים בפועל, "תענו את נפשותיכם". באו חכמים ולימדו מה זה "עינוי", אלו הם חמישה דברים שאסורים בהם: אכילה, שתיה, סיכה-רחצה, יחסי-אישות ונעלי עור. אם ננהג כך הקב"ה ימחל לנו וייתן לנו שנה טובה ומתוקה.

במעבר חד

ואז מהיום הקדוש ביותר בשנה עושה התורה שינוי של מאה שמונים מעלות ועוברת לדבר על התנהגות הכי נחותה שאפשר למצוא באותם ימים: איסור אכילת דם. כמה אנשים אוכלים דם? אם יש כאלו, מי הם האנשים הללו?

לאחר מכן הדברים נהיים חריפים יותר. התורה אומרת: "דבר אל בני

ישראל? כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו, וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו" (יח, ג). מה הם אותם מעשים שעשו במצרים, ואותם דברים שעשו אנשי כנען שהקב"ה מזהיר אותנו מהם כל כך?

התורה לא משאירה מקום לדמיון ומיד עוברת לפרט אותם. מדובר על שמירת התא המשפחתי, עם מי מותר לנו להתחתן ועם מי אסור לנו להתחתן. אסור להתחתן עם אמא או אחות, אסור להתחתן עם בת או נכדה.

כל אדם ששומע את הדברים נדהם. מי בכלל חושב על דברים כאלו? כשאני מספר לאנשים שע"פ התורה מותר להתחתן עם בת דודה, הם נחרדים מהרעיון. את העובדה שלדוד מותר להתחתן עם אחיינית אני אומר רק לאנשים שאני מאמין שהם קרובים מספיק ליהדות שזה לא ירחק אותם? וכאן התורה צריכה לכתוב במפורש שאסור לעשות כאלו דברים.

ואפילו אם נניח שבזמנים ההם לפני 3,300 שנה המצרים והכנענים הפגאניים עשו דברים כאלו ולכן התורה נדרשה לאסור את זה, אבל אז נשאלת השאלה למה דווקא כאן, סמוך לתיאור אירועי יום-הכיפורים, היום הקדוש ביותר בלוח השנה היהודי. וכי התורה לא יכלה להמתין עוד כמה פרקים?! מדוע הניגודיות הזו.

ויתרה מכך. בכל חג אנו נוהגים לקרוא מפרשת החג. בקרוב אנו עומדים לחגוג את חג השבועות, חג מתן-תורה. באותו יום נקרא בתורה כיצד ה' התגלה לעם ישראל על הר סיני ונתן לנו את עשרת הדברות.

לפני שלושה שבועות חגגנו את חג הפסח, אז קראנו בתורה את הסיפור של יציאת מצרים, וזה נכון גם ליום כיפור. בתפילת יום כיפור בבוקר אנו קוראים את תחילת פרשת 'אחרי' העוסקת בעבודת הכהן הגדול ביום כיפור ועל מצוות הצום שכל אחד חייב בה. עד כאן הכל מובן.

ואז מגיעה תפילת מנחה ושוב אנו קוראים בתורה. תנחשו מה אנו קוראים בתפילת מנחה? את המשך פרשת 'אחרי': "כמעשה ארץ מצרים וכמעשה ארץ כנען לא תעשו" [1]

שואל הרבי: ביום כיפור יהודי נמצא כל היום בבית הכנסת, מעוטף בטלית, בנוסף לכך הוא נוהג כמלאך וצם כל היום, וכעת הוא עומד לפני תפילת נעילה שזהו הקליימקס של יום הכיפורים. ואז, ברגעים נשגבים כל כך מוצאים לנכון להזהיר אותו על דברים נחותים כגון אלו?! מי בכלל חושב על כך בזמן כה נעלה.

בהפטרה של מנחה אנו קוראים את הסיפור הנפלא על יונה הנביא, כיצד הוא החזיר את אנשי נינוה בתשובה. ההפטרה של יום כיפור בשחרית עוסקת בצורך לדאוג לעניים ואביונים, "הלא פרוס לרעב לחמד", ואילו תוכן הקריאה בתפילת מנחה הוא משהו מעולם אחרי לגמרי! מה נשתנה?

תחשוב על מחר

התשובה לכך אומר הרבי מונחת בשם של הפרשה 'אחרי': יהודי צריך תמיד לחשוב מה יהיה 'אחרי'. נכון שהוא נמצא עכשיו בהתעוררות רוחנית אדירה, והוא ממש מרגיש את נוכחות השכינה, הוא כמעט יכול למשש אותה, אבל אז באותם רגעים נעלים הוא חייב לשאול את עצמו איך אני מממש את ההתעוררות הזאת לדבר מעשי, מה אני עושה כדי שכל הרוחניות הזאת לא תיעלם כענן, בבחינת "נשיאים ורוח, וגשם אין".

ולכן דווקא באותם רגעים נעלים התורה מדברת איתנו 'תכלית', כדי שאחרי שננחת על הקרקע ניישם את ההתעוררות הרוחנית, ונפרוט אותם למעשים קטנים בחיי היום יום.

המסר עבורנו הוא, שכשיש לנו התעוררות לעשות משהו טוב, אנחנו צריכים תמיד לשאול את עצמנו מה בדיוק אנחנו הולכים לעשות ומתי, ואז לנו זה לא יקרה'.

(מיוסד על שיחת מוצש"ק פ' אחרי-קדושים תשל"ח שיחות קודש ח"ב עמ'

(232